

De macht van media: framing in de Wulff-affaire

Serie: De Masterscriptie

[Achtergrond](#) - 26 januari 2015 - Auteur: Vincent Bijman

Duitse media hebben een belangrijke rol gespeeld in de val van president Wulff in 2012. Hanna Lütke Lanfer onderzocht in haar scriptie 'A tug-of-war: power, the media and a politician' de manier waarop Bild en de Süddeutsche Zeitung over hem berichtten in de periode 2003-2012.

Waar gaat je scriptie over?

“Over de rol van macht in de media. Ik heb gekeken naar hoe de pers haar middelen gebruikt om macht uit te oefenen. Ik was benieuwd naar wat we over de media kunnen leren als we kijken naar de berichtgeving over een bepaald onderwerp. Hiervoor heb ik gebruik gemaakt van een specifieke casestudy, de media-affaire rondom Christian Wulff.”

“Christian Wulff was minister-president van Nedersaksen toen hij in 2010 bondsresident van Duitsland werd. In 2011 raakte hij in opspraak toen de Bild Zeitung ontdekte dat Wulff een private lening had geaccepteerd voor zijn huis. Volgens Bild maakte hij misbruik van zijn positie. Ook accepteerde hij geld van vrienden, onder meer om op vakantie te gaan. In dit geval hou ik niet van het woord ‘accepteren’. We worden allemaal wel eens uitgenodigd door vrienden om samen op vakantie te gaan zonder dat wij daaraan een financiële bijdrage leveren. Het bewijs dat deze kranten vonden, wijst volgens mij niet direct op corruptie. Uiteindelijk kondigde Wulff zijn aftreden aan nadat het Openbaar Ministerie zijn immuniteit had opgeheven. Dit was de laatste stap in zijn ondergang.”

De affaire-Wulff

President Christian Wulff raakte in 2011 in opspraak door een omstreden krediet. Hij kreeg nog meer kritiek toen bleek dat hij [kritische berichtgeving](#) over hem had geprobeerd tegen te houden, onder meer door de hoofdredacteur van Bild te dreigen met een proces. Toen het Openbaar Ministerie vroeg zijn immuniteit op te heffen om de kredietzaak te onderzoeken, [trad hij in februari 2012](#) af. Twee jaar later, in februari 2014, volgde vrijspraak wegens gebrek aan bewijs.

“Voor mijn scriptie onderzocht ik naast Bild de Süddeutsche Zeitung, twee kranten die een centrale rol speelden in de Wulff-affaire. Ze zagen zichzelf allebei als objectieve berichtgevers, maar hadden in werkelijkheid een grotere rol. Ze veroordeelden Wulff voordat hij terecht had gestaan.”

Wat is het interessantst aan je scriptie?

“Zelf ben ik geen Bild-lezer. Voordat ik aan dit onderzoek begon, dacht ik dat deze krant sterk bevooroordeeld was. Opvallend genoeg was hun berichtgeving over Wulff in eerste instantie zeer positief. Tijdens de Wulff-affaire wonnen ze zelfs een prijs voor onderzoeksjournalistiek. Een keerpunt was het moment waarop de krant de beschuldigingen openbaar maakte. Van de een op de andere dag sprak de krant negatief over de president. Hoe kan het zijn dat dit boulevardblad zo snel over kon gaan van positieve naar negatieve berichtgeving zonder zijn geloofwaardigheid te verliezen? Dit kwam doordat Bild vanwege de affaire haar nieuwe standpunt kon legitimeren, ten koste van de positie van Wulff.”

Heb je iets nieuws ontdekt?

“Voor het vergelijkend onderzoek in mijn scriptie keek ik naar de berichtgeving over 9 jaar. Dat is voor dit onderwerp nog nooit eerder gedaan. Het is mij gelukt om te laten zien hoe de media gebruik maken van hun macht en dat media inderdaad over grote macht beschikken. Zelf ben ik ook werkzaam als journalist. Door dit onderzoek leerde ik meer over de beslissingen die je maakt als journalist bij het schrijven. Ik reflecteer nu ook meer op mijn eigen werk. Ook probeer ik beter stil te staan bij mijn verantwoordelijkheid als journalist.”

Hanna Lütke Lanfer volgde de internationale

master Journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Met haar afstudeerscriptie ‘A tug-of-war: power, the media and a politician’ won ze de [Scriptieprijs Villamedia 2014](#).

Lanfer werkt als vertaler en freelance journalist. Deze maand vertrekt zij naar Sierra Leone om bij de communicatie-afdeling van een NGO te werken.

Kun je iets vertellen over het onderzoeksproces?

“Het onderzoeksproces duurde zeer lang doordat ik een groot aantal krantenartikelen moest bestuderen. Ik heb me beperkt tot de nieuwsberichtgeving, de opiniestukken heb ik buiten beschouwing gelaten. Voor de analyse maakte ik gebruik van de methodes *content analysis* en *critical discourse analysis*. Voor de *content analysis* verzamelde ik een groot aantal kranten. Via de analyse van deze data onderzocht ik hoe dit onderwerp geframed werd. In deze fase van het onderzoek wilde ik ontdekken waar de berichtgeving precies uit bestond. Welke aspecten werden meegenomen en welke werden juist weggelaten? De *content analysis* was de eerste stap en liet zien hoe het besluitvormingsproces in kranten werkt. Na deze globale analyse onderzocht ik een beperkt aantal teksten met de *critical discourse analysis*. Ik onderzocht de structuur van de individuele teksten en welke bronnen journalisten hadden gebruikt. Ook keek ik naar het woordgebruik en met welke woorden naar Wulff verwezen werd. Hierdoor ontdekte ik wat de rol van de media was in het framen van de beeldvorming over Wulff.”

Wat is de relevantie van je onderzoek?

“Mijn onderzoek is relevant voor journalisten en anderen die geïntereseerd zijn in de macht van de media. Mijn scriptie heeft direct betrekking op journalistiek in Duitsland en op de Duitse maatschappij, maar kan ook gebruikt worden voor verder vergelijkend onderzoek in een internationale context. Het zou mooi zijn als ik hiermee een bijdrage kan leveren aan een discussie over de macht van de media, de vrijheid die zij kennen en hun grenzen. Journalisten zouden constant moeten reflecteren op dit dynamische onderwerp. Helaas zie ik dat dit te weinig gebeurt, terwijl deze discussie in alle landen gevoerd moet worden.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/9904/de-macht-van-media-framing-in-de-wulff-affaire>